

9002 Варна, бул. „Княз Борис I“ 77 тел. 052 643
360 · факс 052 643 365 · www.ue-varna.bg

77, Knyaz Boris I Blvd., 9002 Varna, Bulgaria
Phone +359 52 643 360 · Fax +359 52 643 365 ·
www.ue-varna.bg

СТАНОВИЩЕ

от Георги Маринов Георгиев

доцент в Икономически университет - Варна, доктор

на дисертационен труд за присъждане на научна степен „доктор на науките“

в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление 3.8. Икономика

Автор: Проф. д-р Виржиния Иванова Желязкова

Тема: Управление на банковите рискове при прехода към кръгова икономика

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № 38 от 15.03.2021 г. на Ректора на Висше училище по застраховане и финанси доц. д-р Григорий Вазов съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема "Управление на банковите рискове при прехода към кръгова икономика" за придобиване на научна степен „доктор на науките“ в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.8. Икономика. Автор на дисертационния труд е проф. д-р Виржиния Иванова Желязкова.

Предадените от нея материали включват документи по представен опис: автобиография, копие на дипломата за придобита образователно-квалификационна степен „доктор“, копие на дипломата за придобита образователно-квалификационна степен „магистър“, копие от дисертацията, копие от автореферата на дисертацията, копие от автореферата на дисертацията за ОНС "доктор", три отзива, резюмета на научни публикации, справка за изпълнението на минималните национални изисквания, справка за цитиранията.

Кандидатът е приложил 1 броя студии, 1 глава от монография, 1 статия публикувана в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази от данни с научна информация и 11 статии публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове.

2. Кратки биографични данни за кандидата

Проф. д-р Виржиния Иванова Желязкова има докторска степен по "ССМИО" от БАН, а също и бакалавърска и магистърска степен по икономика от УНСС-София. Специализирала е институционален икономикс в University Roma Tre, Рим, Италия, както и в програми на ООН по промяна в климата и финансови институции и управление на рискове свързани с околната среда. От 2006 г. насам работи в Юробанк България (след сливането - Пощенска банка България) на позиции свързани с анализ на бюджети и екологични и социални въпроси. От 2013 г. насам работи във ВУЗФ като професор и заместник-ректор. През 2016-2018 г. е национално контактното лице по финансовите въпроси на програмата „Хоризонт“ 2020 за България. Има и редица други професионални дейности.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Кръговата икономика и всички нейни аспекти са начело на глобалния дневен ред през последното десетилетие. При все това, банковите дейности все още трябва да бъдат усъвършенствани, за да се справят с нуждите на екологията, оттук идва и целесъобразността на темата.

4. Познаване на проблема

Авторът е напълно наясно с изучавания проблем, поради комбинацията от академични и бизнес дейности в тази област.

5. Методика на изследването

Методологията, използвана за изследването, е подходящо подбрана, приложени са количествени и качествени техники за анализ. Анализирани е еволюцията на възгледите и познанията по отношение на кръговата икономика, разработен е модел за управление на екологичните и социални рискове в банковите институции, който надгражда модела на ЕБВР и има апробиране на модела в България.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертацията се състои от 297 страници, с основен текст от 277 страници, включително 7 фигури и 13 таблици и 18 страници приложения. Като структура текстът е разделен на

въведение, пет глави, заключение и справка за литературата. Използваната литература обхваща общо 158 източника на няколко езика.

Започвайки с оценка на изменението на климата върху икономиката, авторът предоставя таксономия на финансовите рискове и глобалната регулаторна рамка за противодействие срещу изменението на климата. Текстът продължава със задълбочено представяне и дискусия на понятието кръгова икономика с допълнителни разяснения за ресурсната обезпеченост на кръговата икономика, като се набляга на аспектите, касаещи банковата система и капиталовите пазари. Логично, следва преглед на счетоводните практики по въпроси, свързани с околната среда. Върхна точка на изследването е разработването и апробирането на модел за оценка на екологичните и социални рискове, базиран на модела на ЕБВР. Акцент се поставя върху екологичните и социалните рискове в практиката по корпоративни кредити в България. Въз основа на модела се правят практически препоръки.

Според мен структурата и текстът като цяло напълно отразяват проведеното изследване, както и представят разработения модел по разбираем начин. Трудът не възпроизвежда по-ранни публикации, в частност докторската дисертация на автора.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Най-важният резултат от изследването според мен е предложеният модел на 4 нива на управление на еко рисковете, включително оценка на активите, с акцент върху недвижимите имоти. Подчертана е необходимостта от разработване на екологични продукти, и по-специално на депозити, свързани с екологични дейности. Сред основните приноси на модела е акцентирането върху действията на ниско ниво. В предложения модел банката е тази, която оценява екологичните рискове, свързани с недвижимите имоти, а не официалните власти. Такъв тип действия допринасят за по-доброто разбиране на проблемите и за по-адекватно справяне с проблемни ситуации, поради наличието на по-добра и по-богата информация по въпроса. Въпреки това, предвижданите физически посещения на недвижимите имоти повдигат някои въпроси относно осъществимостта на оценяването. От една страна, това е добър начин за събиране на информация, но от друга страна отнема време и има възможност за фалшификации, както авторът добросъвестно подчертава в коментар за това че е необходима добросъвестност на клиента. Прецизирането на модела, така че да се изключат физическите посещения, може да се разглежда като възможен начин за подобряване на модела. Автоматизация на модела би позволила използването на техники за изкуствен интелект, което би увеличило надеждността на заключенията.

Акцентирането върху управленския капацитет за оценяването на екологичните рискове също е важна част от модела. Авторът счита информативния характер на еко оценката като най-подходящ за българските условия. Предложената адаптирана карта с резултати за оценка на екологичния и социален риск е важен резултат от правилно направеното емпирично проучване, основано на големи набори от данни и с много симулации. Прави се ценна критика по отношение на модела на ЕБВР, с акцент върху спецификата на банката, която се опитва да използва модела.

Разработеното задълбочено представяне и дискусиата относно понятието кръгова икономика с допълнителни разяснения относно ресурсния фон на кръговата икономика също е важен принос към знанията в областта. Същото трябва да се признае и за прегледа на счетоводните практики по въпроси, свързани с околната среда, с акцент върху аспектите, свързани с банковата система и капиталовите пазари.

По мое мнение представеният текст на дисертацията съдържа ценни приноси към теорията и практиката за българските банки.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Реферираните публикации, представени в пълен текст от проф. д-р Виржиния Желязкова във връзка с дисертацията, са 14, както следва: 1 глава от книга, 1 студия, 1 статия от тип А, 11 статии от тип В / В +, всички са самостоятелни и в по-голямата си част са на английски език.

За отчетения период 2019-2021 г. проф. д-р Желязкова има 7 цитирания тип А (3 в Scopus, 4 в WoS) и 11 цитирания тип В / В + (в сборници с научен преглед), това е над минималните национални изисквания. Всички представени публикации са надлежно рецензирани и вече са предизвикали интереса на читателите от научните среди. Публикациите представят различните аспекти на дисертацията напълно, практически всички основни положения в дисертацията са намерили място в представените публикации.

9. Преценка за изпълнение на минималните национални изисквания

Авторът изцяло отговаря на минималните национални изисквания за придобиване на степен „доктор на науките“.

10. Лично участие на кандидата

Представеното изследване е изцяло разработено от автора. Резултатите и формулираните приноси са изцяло лична заслуга на автора. Няма признаци на плагиатство.

11. Автореферат

Авторефератът представя дисертацията пълно и достоверно, и е според изискванията на нормативните документи.

12. Критични забележки и препоръки

Предлаганият модел изглежда е склонен да оценява някои видове кредити като по-малко рискови, както показват получените емпирични резултати. Въпреки че подобно намаляване на традиционния банков консерватизъм може да бъде плодотворно от гледна точка на възстановяването на икономиката, особено в българските реалности, силно препоръчително е допълнително изясняване на особеностите на модела, и това би могло да бъде насока за бъдещи изследвания.

13. Лични впечатления

Познавам автора лично, силно съм впечатлен от нейните организаторски и преподавателски умения и задълбочените ѝ познания за моделите, свързани с кръговата икономика в българската икономика.

14. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

По-нататъшното задълбочаване в механиката на изследваните процеси изглежда препоръчително с цел да бъдат разработени по-подробни и по-широки набори от данни, с перспектива за потенциална автоматизация на процесите на вземане на решения в банковото дело.

По-нататъшното популяризиране на аспектите на кръговата икономика при банкирането определено е силно нужно за България.

Препоръчвам издаването на дисертацията като книга.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания на Правилника за приемане и обучение на докторанти във Висшето училище по застраховане и финанси.

Дисертационният труд показва, че кандидатът проф. д-р Виржиния Иванова Желязкова **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по Професионално

направление 3. 8. Икономика, като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди научна степен „доктор на науките“** на проф. д-р Виржиния Иванова Желязкова в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление 3. 8. Икономика.

13.04.2021 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Георги Маринов)